

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 201101407-/LF0
Vår ref.: 2011/3183-BTO002/008
Dato: 28.09.2011

410-01
30.9.2011
201101407-025

Høring - Forslag til revidert forskrift om barnets talsperson i saker som skal behandles i fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker - Høringsuttalelse fra Universitetet i Tromsø

Det vises til høringsutkastet. Universitetet i Tromsø har bedt Det helsevitenskapelige fakultet om å uttale seg.

Fakultetet har følgende kommentarer til utredningen og til forskriftens §1.

Kommentarer til utredningen: Formålet med forskriftsendringen var å bringe forskriften mer i tråd med det som i dag er etablert praksis samt å styrke barns rett til deltakelse i tråd med barnekonvensjonen (utredningens punkt 5). Det er da uheldig at det ikke foreligger noen bred gjennomgang eller evaluering av hvordan ordningen fungerer i dag. Det vises i utredningen til en forskningsrapport publisert av NOVA i 1998. Denne rapporten er i tillegg til å være av eldre dato også forbundet med metodiske svakheter som gjør det tvilsomt å konkludere med at talspersonordningen generelt oppfattes positivt av barn. Det vises også til at departementets egne undersøkelser blant fylkesnemndene viser at ordningen praktiseres ulikt og at det er stor variasjon i mellom nemnden hva gjelder hvilket omfang talspersonordningen benyttes. Det hadde derfor vært ønskelig at det var gjort en grundigere utredning av hvordan ordningen faktisk fungerer før man konkluderer med hvilke tiltak som er nødvendig for å styrke barnets rett til deltakelse.

Kommentar til § 1: Departementet foreslår at man ikke gjør ordningen obligatorisk, og at det fortsatt skal være opp til nemndleder å vurdere hvorvidt det skal oppnevnes talsperson. Da det i utredningen framgår at det er stor variasjon nemndene i mellom hva gjelder praktisering av ordningen under dagens forskrift antar vi dette betyr at noen barn vil få tilbud om å benytte seg av en talsperson mens andre ikke vil bli forlagt denne muligheten.

Barns rett til deltakelse ble tatt inn i barnevernloven gjennom endring i barnevernlovens §6-3 i 2004, siden den gang har vi gjennom forskning høstet erfaringer med kommunenes håndtering av denne bestemmelsen. Denne forskningen viser at det er stor variasjon i hvordan barns medvirkning praktiseres. En ny artikkel publisert i tidsskriftet "Child Abuse Review" (Vis, Holtan, Thomas 2010) viser at det ikke er enighet blant norske sosialarbeidere om at barns deltakelse bør ha høy prioritet. Konsekvensen er at noen barn ikke får anledning til å uttale seg fordi saksbehandler ikke synes det er nødvendig. Dette er i klar konflikt med barnekonvensjonen. Det er grunn til å anta at det også i fylkesnemndene er ulike syn på hva barns deltakelse bør innebære og hvilken vekt man ønsker legger på dette. Trolig kan slike forhold også forklare variasjon i hvordan talspersonordningen praktiseres. Det er derfor vanskelig å se hvordan det kan være en styrking av barns rett til deltakelse å la utnevning av talsperson for barn være gjenstand for skjønnsvurderinger hos den enkelte nemndleder. Vi er enig i at det bør være frivillig å uttale seg og at barn selv bør få bestemme om man ønsker å anvende seg av talspersonordningen. Dette fordrer imidlertid at barnet har fått tilbud om å anvende en talsperson og vet hva dette innebærer. Forskriften bør derfor klargjøre at barn som hovedregel skal få tilbud om å uttale seg gjennom en talsperson og at barnet kan velge å anvende seg av dette.

Det er positivt at departementet ser behov for å klargjøre talspersonens rolle. En videre satsning på opplæring av talspersoner kan gjerne ta utgangspunkt i materialet "Snakk med meg". Det gjøres likevel oppmerksom på at den samtalemotodikk som presenteres der også har et terapeutisk støttende siktemål som ligger noe på siden av det som normalt faller inn under talspersoners virke. Det er derfor behov for

å se nærmere på hvilken informasjon og opplæring som bør gis til barnas talsperson for å unngå uønsket sammenblanding av roller. Det er imidlertid vanskelig å gi nærmere råd om hvordan dette bør gjøres uten at det foreligger et sterkere faktagrunnlag å vurdere dagens praksis utfra.

Vennlig hilsen

Bjarte Toftaker
personalsjef